

Noter til retsvidenskabsteori

Erkendelsesfilosofier:

Hermeneutikken:

- Fortolkningslære. Meningssammenhæng. At forstå noget i sammenhængen - man kan kun forstå noget, hvis man har en forforståelse.
- Hele retssystemet kan betragtes som en helhed og så kan man se dele af det.

Eksempel: At forstå noget i sammenhæng. For at forstå at noget f.eks. er en bestemt farve skal man have en forståelse for hvad farver af, kunne skelne dem fra hinanden osv. - man skal altså vide noget først for at forstå noget

Eksempel på hermeneutisk forståelse af retten: Hvis man f.eks. bliver bedt om at rådgive om en retsstilling indenfor f.eks. lejeretten, og man ikke kender til denne lov, så er man på ret bar bund. Det kan godt være man kan finde ud af at slå op i loven, men man har ikke en forforståelse, for hvordan denne lov og retspraksis osv. virker, hvorfor man ikke kan rådgive ordentligt.

Hermeneutikkens hovedtanker (Fra rettevejledning 2011):

- "Hermeneutik i retsvidenskabsteori bliver af nogle anset for en vigtig forståelsestilgang/fortolkningsmåde af skrevne retsregler (i retsdogmatikken): For at forstå en retsregel, skal man forstå konteksten, herunder reglernes baggrund (behov for regulering) og, hvilke øvrige regler der i øvrigt gælder (herunder baggrundsretten). Forståelsen forudsætter forforståelse. Forståelse af regler forudsætter dels forståelse af grundlæggende principper, som reglerne hviler på, dels de forudsætninger der ligger bag retssystemet. Omvendt kan man – efter denne opfattelse – ikke forstå retssystemet uden at kende de enkelte retsområder og forstå de enkelte retsområder uden at forstå den enkelte regel.

Den, der er uden kendskab til retsområdet og principperne på retsområdet, vil vanskeligt kunne fortolke en regel korrekt – han mangler forforståelse – men omvendt vil den, der ikke har sat sig ind i de enkelte regler på et retsområde heller ikke få et rigtigt kendskab til retsområdet – og dermed opnå den rette forforståelse (den, der blot har hørt retsområdet beskrevet vil ikke har tilstrækkelig forkundskab). Den hermeneutiske cirkel virker som en spiral, hvor forståelsen af hvert nyt element i princippet kan ændre forforståelsen, helheden, der anvendes i forståelsen af det næste element. [Det er OK at belyse med eksempler indenfor retshistorie og retssociologi i andre hermeneutiske forståelser] [Nogle lægger til grund, at fortolkningsvirksomhed forudsætter hermeneutik – det er ikke rigtigt: Uanset "videnskabsteoretisk baggrund" vil enhver jurist erkende et behov for fortolkning]"

Pragmatisme

Pragmatisme - retspragmatisme →

Praktisk orienteret. – Det afgørende er om det virker i praksis.

Man er typisk fremtidsorienteret, der kigges fremad.

Det handler om at skabe afgørelser, ikke ud fra fortiden, men ud fra hvordan samfundet er i dag, hvad nyttevirkningen er.

Er det hensigtsmæssigt i praksis? Virker det her? Ingen mening i at tale om materialisme eller idealisme - blot se om det virker. Man er i princippet i mod alle andre teorier.

Retspragmatisme - En tankegang om at samfundet skal fungere hensigtsmæssigt - Det er det afgørende kriterie

Fra rettevejledning 2012 (reeksamen(?)):

- "Retspragmatisme er en praktisk tilgang til at se på nytteværdi og ikke fortabe sig i erkendelsesfilosofiske forudsætninger.
Det er en opfattelse, der dækker flere retninger.
Retninger i amerikansk pragmatisme anser rettens udvikling som opfyldelse af samfundets behov (Holmes), som skabelse af en social konstruktion (Pound) og undersøgelse af dommerrefleksioner (Cardozo)."

I skandinavisk pragmatisme er hovedvægten at beskrive og analysere retskilder med henblik på opfyldelse af det praktiske retslivs behov.

Konstruktivisme:

Fra rettevejledningen

- E's udgangspunkt er konstruktivistisk. "Erstatning" er en social konstruktion, et menneskeskabt begreb. Det er i øvrigt åbenbart, at retsdogmatisk jura i meget betydeligt omfang kun angår sociale konstruktioner (begreber).
- Selvom udsagnet er kort – og E kan have andre ikke udtrykte synspunkter – bør det konstruktivistiske element kunne ses.
(Undertiden skal der ske en dekonstruktion, fordi konstruktionen ikke længere giver mening. Således var der tidligere i erstatningsretten en yderligere erstatningsbetingelse": retsstridighed". Retsstridighedslæren blev senere opgivet.)
- **Konstruktivisme** → den sociale konstruktion → det retlige univers består af sociale konstruktioner → man ved at der er en række betingelser i samfundet, som er blevet til pga. konstruktioner, fx man kan få erstatning
- Mange videnskaber, herunder fx jura og økonomi, angår ikke bare materielle objekter, men i høj grad begreber og tankefigurer

4. Hvilke love bekendtgørelser er der til loven?
 - a. Nej – da der ikke er nogle ændringer til loven, kan der ikke være nogle love bekendtgørelser.
 - b. Spørgsmålet var bare et snydespørgsmål, og vil ikke komme til eksamen.
 - c. Et helt andet spørgsmål: Er der forarbejder til en love bekendtgørelse? Svaret er altid nej, da det blot er en sammenskrivning af loven + lovændringer.

5. Hvad handler loven – helt overordnet – om?
 - a. Find loven på retsinfo.dk
 - b. Læs lovens formål.
 - c. Herudover kan læses lovens overskrifter, for at danne et lille overblik.
 - d. Et mere uddybet resume står på ft.dk, hvor der søges på loven på normal vis.

6. Find ministerens bemærkninger til loven (ved fremsættelsen)
 - a. på den nemme måde
 - i. Find loven på retsinfo.dk – gå ind på *lovforslag til denne lov*, og dernæst *lovforslag som fremsat*. I bunden af siden, findes ministerens bemærkninger til lovforslaget
 - b. som original pdf fil med spalter
 - i. Gå ind på folketingstidende.dk
 - ii. Søg på LF 131 2015/1 (her vælges 2015/2016).
 - iii. Vælg *Lovforslag som Fremsat* – her findes PDF med ministerens bemærkninger til lovforslaget:
 - iv. Hvis det ikke virker kan også brugers FT.dk – hvor man søger på loven.

7. Hvordan ses hvordan lovforslaget blev behandlet?
 - a. Gå ind på folketingstidende.dk
 - b. Søg på LF 131 2015/1 (her vælges 2015/2016).
 - c. Her ses processen – der hvor der er betænkninger mellem behandlinger, er der altså udtalelser til lovforslaget.

8. Er der afgivet en betænkning (ekspertkommission)?

- Her er 2 muligheder:
 - o Den ene mulighed er ft.dk.
 - § Her søges på de søgeord, man nu engang har.
 - o Den anden mulighed er hoeringsportalen.dk
 - § Her søges på de søgeord, man nu engang har.
- OBS:
 - o Det er ikke sikkert, at de to dokumenter, der findes på de to muligheder ovenfor er ens!

Hvorvidt det er sandsynligt, at en lov bliver stemt for eller imod (Eksempel fra rettevejledning Reeksamen 2015):

5.1. Oplys begrundet i lovforarbejder, hvornår offentligheden kunne anse det for meget sandsynligt, at ophævelsen ville blive gennemført. (vægt: 4)

Spørgsmålet kan undersøges på www.folketingstidende.dk

Loven kan findes her ved eksempelvis at klikke på "Ministerområder" (foroven), klik "Miljø- og fødevareministeriet", klik "L 59 Forslag til lov om ophævelse af lov om randzoner", hvorefter der kommer en liste:

Type

Fremsættelse Lovforslag som fremsat 1. behandling Betænkning

Mødenummer Sektion Klokkelæt PDF Dok kurv 12.11.2015 A

12.11.2015 A

Dato

19.11.2015 22

13.01.2016

lovforslag i Folketinget den 15. november 2015, og der er derfor

Ministeren har fremsat et iværksat konkrete tiltag fra regeringens side. Af ordførertalerne den 1. november 2015 ses, at kun Enhedslisten er klart imod lovforslaget, mens Alternativet og Socialdemokraterne forbeholder sig at se på den samlede miljøindsats.